

Sygn. akt V CSK 396/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa P. A.

przeciwko I. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 stycznia 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

**1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i oddala wniosek pozwanej o przyznanie kosztów
postępowania kasacyjnego,**

2) przyznaje radcy prawnemu S. L. G.

**od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę
5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, powiększoną o należny
podatek od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej
udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, to nie występuje ta przesłanka przyjęcia jej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100). Przypomnieć należy, że jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest stanowisko skarżącego, że jest ona oczywiście uzasadniona, to w uzasadnieniu wniosku powinien on zawrzeć wywód prawny wykazujący takie kardynalne naruszenie prawa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 135, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037).

W sprawie powód domagał się zapłaty wynagrodzenia z tytułu umowy o roboty budowlane. Wobec podniesienia przez pozwanego skutecznego zarzutu

przedawnienia Sąd Okręgowy powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu, a Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda. Istotę sporu stanowiła kwestia wymagalności dochodzonego roszczenia i w konsekwencji początku biegu terminu przedawnienia.

Skarżący uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że Sąd Apelacyjny dopuścił się oczywistego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. w zw. z art. 120 § 1 k.c. oraz art. 455 k.c., przez ich błędną wykładnię przejawiającą się w nieprawidłowym przyjęciu, iż „bieg trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia majątkowego powoda o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonanych prac dodatkowych oraz niewypłaconej części umówionego wynagrodzenia ryczałtowego należy liczyć od dnia następującego po dniu zaprzestania prac przez powoda (tj. od końca maja 2010 r.), niezależnie od tego, czy zakwalifikować to roszczenie jako wynikające z zobowiązania umownego (umowa o roboty budowlane), czy z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia”. Zdaniem skarżącego, bieg terminu przedawnienia jego roszczenia rozpoczął się dopiero po upływie terminu zapłaty należności wskazanej „w wezwaniach pozwanej do zaspokojenia tego roszczenia (tj. od dnia 29.01.2013 r.) wysłanych razem z notami księgowymi, gdyż to wtedy najwcześniej powód miał możliwość podjąć czynność bezpośrednio zmierzającą do dochodzenia zaspokojenia roszczenia”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono kwestię powiązania początku biegu terminu przedawnienia z samym wezwaniem wierzyciela do jego spełnienia. W wyroku z dnia 10 marca 2016 r., III CSK 131/15 (LEX nr 2009507; wskazano, że zdanie drugie art. 120 § 1 k.c. nie utożsamia początku biegu terminu przedawnienia z dniem podjęcia „określonej czynności przez uprawnionego”. Ustawodawca oderwał bowiem sam fakt wezwania, o którym mowa w art. 455 k.c., od określenia początku biegu terminu przedawnienia, łącząc początek biegu tego terminu z dniem, w którym wierzyciel mógł, w obiektywnie możliwym najwcześniejszym terminie, tego dokonać. Powiązanie początku biegu terminu przedawnienia z samym wezwaniem wierzyciela do jego spełnienia prowadziłoby do nieakceptowalnego stanu decydowania przez wierzyciela o tym kiedy jego roszczenie ulegnie przedawnieniu, a więc stanowiłoby obejście zakazów przewidzianych w art. 119 k.c. Natomiast ustalenia kiedy wierzyciel mógłby

najwcześniej podjąć czynność zmierzającą do spełnienia świadczenia należy dokonywać *in casu*, a więc w okolicznościach konkretnego stanu faktycznego sprawy.

W tym stanie rzeczy, argumentacja skarżącego mająca świadczyć o kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny we wskazanym zakresie nie okazała się skuteczna. Niezastosowanie także w sprawie art. 5 k.c. nie stanowiło oczywistego naruszenia tego przepisu. Należy zauważyć, że zarzut przedawnienia stanowi realizację prawa podmiotowego i jego podniesienie, co do zasady, nie stanowi nadużycia prawa podmiotowego.

Okoliczności sprawy nie są na tyle wyjątkowe, aby mogły usprawiedliwić beczynność wierzyciela w dochodzeniu roszczenia (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia: 9 lutego 2000 r., III CKN 594/98; 2 lutego 2000 r., II CKN 468/99; 20 maja 2009 r., I CSK 386/08 i 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 120/06 i z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 147/10 niepubl.).

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Oddalono zgłoszony wniosek o zasądzenie kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi z tego względu, że pismo przygotowawcze pozwanej nie może być traktowane jako odpowiedź na skargę kasacyjną. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury nie stanowi odpowiedzi na skargę kasacyjną pismo wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (art. 398⁷ § 1 k.p.c.). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków także w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. - por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, niepubl.).